

# Księga Barucha

## Глава 1

1. І це слова книги, які записав Варух син Нірія, сина Маасія, сина Седекії, сина Асадія, сина Хелкії, в Вавилоні 2. в п'ятому році в сьомому (дні) місяця в часі, в якому халдеї взяли Єрусалим і спалили його огнем. 3. І Варух прочитав слова цієї книги до ух Єхонія сина Йоакима царя Юди і до ух всього народу, що приходив до книги, 4. і до ух сильних і синів царів, і до ух старшин, і до ух всього народу від малого аж до великого, всіх, що жили в Вавилоні при ріці Суд. 5. І вони плакали і постили і молилися перед Господом 6. і зібрали срібло, як була спроможна рука кожного, 7. і післали до Єрусалиму до Йоакіма сина Хелкії, сина Салома, священика, і до священиків і до всього народу, що знайшовся з ним в Єрусалимі, 8. коли він взяв посуд господнього дому винесений з храму, щоб повернути до землі Юди в десятий (день) Сівана, сріблій посуд, який зробив Седекія син Йосії цар Юди 9. після того як Навуходоносор цар Вавилону відселив Єхонію і володарів і в'язнів і сильних і нарід землі з Єрусалиму, і повів його до Вавилону. 10. І сказали: Ось ми післали до вас срібло, і за срібло купите цілопалення і (на жертву) за гріхи і ладан і зробите манау і принесете на жертівник нашого Господа Бога, 11. і помолитесь за життя Навуходоносора царя Вавилону і за життя його сина Валтасара, щоб їхні дні були як дні неба на землі. 12. І Господь дасть нам силу і просвітить наші очі, і житимемо під тінню Навуходоносора царя Вавилону і під тінню Валтасара його сина, і служитимемо їм багато днів і знайдемо ласку перед ними. 13. І помоліться за нас до нашого Господа Бога, бо ми згрішили проти нашого Господа Бога, і від нас не відвернувся господний гнів і його лють аж до цього дня. 14. І прочитаєте цю книгу, яку ми післали до вас, щоб визнатися в господньому домі в дні празника і в днях часу, 15. і скажете: Господеві Богові нашому праведність, а нам сором лиць аж до цього дня для людини Юди і тих, що живуть в Єрусалимі, 16. і наших царів і наших володарів і наших священиків і наших пророків і наших батьків, 17. бо ми згрішили перед Господом 18. і неслухалися Його і ми не вислухали голос нашого Господа Бога, щоб ходити за господними приписами, які Він дав перед нашим лицем. 19. Від дня, в якому Господь вивів наших батьків з єгипетської землі, і аж до цього дня ми були непослушні нашому Господеві Богові і відставали, щоб не чути його голос. 20. І до нас пристало зло і клятва, яку Господь заповів своєму рабові Мойсееві в дні, в якому вивів наших батьків з єгипетської землі, щоб дати нам землю, яка пливе молоком і медом до цього дня. 21. І ми не послухалися голосу нашого Господа Бога за всіма словами пророків, яких Він до нас післав, 22. і ми ходили кожний в задумі свого злого серця, щоб служити чужим богам, чинити зло перед очима нашого Господа Бога.

## Глава 2

**1.** І Господь поставив своє слово, яке сказав проти нас і проти наших суддів, що судили Ізраїль, і проти наших царів і проти наших володарів і проти людини Ізраїля і Юди. **2.** Під всім небом не було зроблено так, як Він зробив в Єрусалимі за записаним в законі Мойсея, **3.** щоб ми їли людські тіла, свого сина, і людина тіло своєї дочки. **4.** І зробив їх підчиненими всім царствам, що довкруги нас, на погорду і на непрохідність в усіх народах, що довкруги нас, куди їх розсіяв Господь туди. **5.** І вони були підсподом і не наверху, бо ми згрішили проти нашого Господа Бога, щоб не послухатися його голосу. **6.** Господеві Богові нашому праведність, а нам і нашим батькам встид лиць до цього дня. **7.** Те, що Господь висказав проти нас, все це зло прийшло на нас. **8.** І ми не помолилися до лиця Господа, щоб кожний відвернувся від задумів їхнього злого серця. **9.** І Господь чув над злобами, і Господь навів на нас (зло), бо Господь праведний в усіх своїх ділах, які нам заповів. **10.** І ми не послухалися його голосу, щоб ходити за господніми приписами, які Він дав перед нашим лицем. **11.** І тепер, Господи Боже Ізраїля, який вивів твій нарід з єгипетської землі сильною рукою і знаками й чудами й великою силою і високим раменом і зробив Собі ім'я до цього дня, **12.** ми згрішили, ми були безбожні, ми неправедно вчинили, Господи Боже наш, з усіма твоїми оправданнями. **13.** Хай відвернеться від нас твій гнів, бо ми осталися нечисленними в народах, куди Ти нас туди розсіяв. **14.** Господи, вислухай нашу молитву і наше благання і визволи нас задля Тебе, і дай нам ласку перед лицем тих, що нас відселили, **15.** щоб вся земля пізнала, що ти Господь Бог наш, бо на Ізраїля і на його рід прикликано твоє ім'я. **16.** Господи, поглянь з твого святого дому і зваж на нас. Господи, прихили твоє ухо і почуй. **17.** Відкрий твої очі і поглянь. Бо не мертві в аді, в яких забрано їхній дух з їхнього лона, дадуть славу і оправдання Господеві, **18.** але дуже засмучена душа, що ходить схилена і слабка, і очі, що зникають, і душа, що голодує, дадуть тобі славу і праведність, Господи. **19.** Бо не на оправдання наших батьків і наших царів ми кладемо наше милосердя перед твоїм лицем, Господи Боже наш, **20.** бо Ти навів твій гнів і твою лють на нас, так як Ти сказав рукою твоїх рабів пророків, кажучи: **21.** Так сказав Господь: Схиліть ваші рамена і послужіть цареві Вавилону і сидіть на землі, яку Я дав вашим батькам. **22.** І якщо не послухаєте голосу Господа, щоб служити цареві Вавилону, **23.** Я зроблю, щоб опустіли з міст Юди і поза Єрусалиму голос радості і голос веселости, голос молодого і голос молодії, і вся земля буде непрохідною від тих, що живуть. **24.** І ми не послухалися твого голосу, щоб послужити цареві Вавилону, і Ти поставив твої слова, які Ти сказав рукою твоїх рабів пророків, щоб вивести кості наших царів і кості наших батьків з їхнього місця, **25.** і ось вони викинені на спеку дня і холод ночі, і померли в поганих трудах, в голоді і від меча, і в засланні. **26.** І ти поставив (пустим) дім, де прикликано твоє ім'я на ньому, до цього дня, через зло дому Ізраїля і дому Юди. **27.** І Ти зробив з нами, Господи Боже наш, за всією твоєю добротою і за всім твоїм великим милосердям, **28.** так як Ти сказав рукою твого раба Мойсея в дні, коли Ти йому заповів написати твій закон перед синами Ізраїля, кажучи: **29.** Якщо не послухаєтеся мого голосу, то це велике численне множество

повернуться в мале між народами, куди Я їх туди розсію. Бо Я пізнав, що Мене не послухаються, бо це нарід твердошийний. І повернуться до їхнього серця в землі їхнього відселення, **30.** **31.** і пізнають, що Я їхній Господь Бог. І Я дам їм серце і уха, що чують, **32.** і вони Мене похвалять в землі їхнього відселення і згадають моє ім'я **33.** і відвернуться від їхнього твердого рамена і від їхніх злих діл, бо згадають дорогу їхніх батьків, що грішили перед Господом. **34.** І Я поверну їх до землі, якою Я поклявся їхнім батькам Авраамові і Ісаакові й Якову, і вони заволодіють нею. І помножу їх, і не зменшаться. **35.** І поставлю їм вічний завіт, щоб Я був їм за Бога і вони будуть Мені народом. І більше не зрушу мій нарід Ізраїля з землі, яку Я їм дав.

### Глава 3

**1.** Господи Вседержителю Боже Ізраїля, душа в тісноті і заклопочений дух закликав до Тебе. **2.** Господи, послухай і помилуй, бо ми згрішили перед Тобою. **3.** Бо Ти сидиш на віки, і ми гинемо на віки. **4.** Господи Вседержителю Боже Ізраїля, вислухай молитву померлих Ізраїля і синів тих, що грішать перед Тобою, які не послухалися голосу їхнього Господа Бога, і до нас пристало зло. **5.** Не згадай неправедності наших батьків, але згадай твою руку і твоє ім'я в цьому часі. **6.** Бо Ти Господь Бог наш, і похвалимо Тебе, Господи. **7.** Бо через це Ти дав твій страх в наші серця, щоб прикликати твоє ім'я, і похвалимо Тебе в нашій переселенні, бо ми повернули до нашого серця всю неправедність наших батьків, що згрішили перед Тобою. **8.** Ось ми сьогодні в нашому відселенні, куди Ти нас туди розсіяв на впокорення і на клятву і на кару, за всіма неправедностями наших батьків, які відступили від нашого Господа Бога. **9.** Слухай, Ізраїле, заповіді життя, послушайте, щоб пізнати розумність. **10.** Що є Ізраїлю, як те, що ти є в землі ворогів, що ти постарівся в чужій землі, **11.** що ти осквернився з мертвими, що ти причислений до тих, що в аді? **12.** Ти оставив джерело мудрости. **13.** Якщо б ти пішов божою дорогою, ти мешкав би у вічному мирі. **14.** Навчися де є розумність, де є сила, де є знання, щоб хоч пізнати, де є довге життя і життя, де є світло очей і мир. **15.** Хто знайшов її місце, і хто ввійшов до її скарбниць? **16.** Де є володарі народів і ті, що володіють звірами, що на землі, **17.** ті, що бавляться з птахами неба і збирають срібло і золото, на яке люди поклали надію, і немає кінця їхньому придбанню, **18.** ті, що роблять срібло і журяться, і немає як вислідити їхні діла? **19.** Вони згинули і зійшли до аду, і інші замість них повстали. **20.** Молодші побачили світло і поселилися на землі, а дорогу вміння не пізнали, **21.** ані не зрозуміли її стежок, ані їхні сини її не одержали. Вони були далеко від їхньої дороги. **22.** Ані не почулося в Ханаані, ані не побачилося в Темані, **23.** ані сини Агари, що шукають розум на землі, купці Меррани і Темани, ані чаклуни і ті, що шукають розуму, дорогу мудрости не пізнали, ані не вгадали її стежок. **24.** О Ізраїлю, який великий дім Бога, і велике місце його посідання. **25.** Він великий і не має кінця, високий і безмірний. **26.** Там народилися великани, що славні від початку, що були великі, вмілі на війні. **27.** Бог не вибрав цих, ані не дав їм дороги

вміння. **28.** І вони згинули, томущо не мали розумності, згинули через їхній нерозум. **29.** Хто пішов на небо і її взяв і звів її з хмар? **30.** Хто перейшов через море і її знайшов і візьме її замість добірного золота? **31.** Немає того, хто знає її дорогу, ані того, хто роздумує про її стежку. **32.** Але Той, Хто все знає, знає її, знайшов її своїм розумом. Той, Хто створив землю на вічний час, наповнив її чотириногим скотом, **33.** Той, Хто посилає світло, і йде, покликав його, і послухалося його з тремтінням. **34.** А звізди засвітилися в їхніх сторожах і зраділи, **35.** Він закликав їх і вони сказали: Ось ми, засвітилися з радістю тому, що їх створив. **36.** Такий наш Бог, до Нього інший не буде причислений. **37.** Він знайшов всяку дорогу розумності і дав її Якову його рабові, й Ізраїлеві Ним улюбленому. **38.** Після цього Він з'явився на землі і пожив з людьми.

## Глава 4

**1.** Це книга божих приписів і закон, що є на віки. Всі, що його додержуються на життя, а ті, що його покидають, вмирають. **2.** Повернися, Якове, і візьмися за нього, іди до світіння перед її світлом. **3.** Не дай іншому твою славу і те, що тобі корисне іншому народові. **4.** Блаженні ми, Ізраїлю, бо нам знане те, що миле Богові. **5.** Будьте мужні, мій народе, пам'ять Ізраїля. **6.** Ви були продані народам не на знищення, а томущо ви розгнівили Бога ви були видані ворогам. **7.** Бо ви розгнівили Того, що створив вас, приносячи ладан демонам і не Богові. **8.** Ви ж забули про вічного Бога, що вас кормив, і засмутили Того, що вас виховав, Єрусалиме. **9.** Бо Він побачив гнів, що найшов на вас від Бога, і сказав: Послухайте жителі Сіону, Бог навів на мене великий плач. **10.** Бо я побачив полон моїх синів і дочок, який на них навів Вічний. **11.** Бо я викормив їх з радістю, а я післав з плачем і риданням. **12.** Хай ніхто не зрадіє мною вдовицею і опущеною багатьма. Я опустіла через гріхи моїх дітей, томущо я відхилилися від божого закону **13.** і вони не пізнали його оправдання, ані не пішли дорогами божих заповідей, ані не пішли стежками напоумлення в його праведності. **14.** Хай прийдуть мешканці Сіону, і згадайте полон моїх синів і дочок, який Вічний на них навів. **15.** Бо Він навів на них нарід здалека, безсоромний та іншомовний нарід, який не посоромився старця, ані не помилював хлопчину, **16.** і відвів улюблених вдовиці і осамітнив одну без дочок. **17.** Як же я можу вам допомогти? **18.** Бо Той, хто наводить зло, визволить вас з руки ваших ворогів. **19.** Ідіть, діти, ідіть, бо я осталася самотною. **20.** Я зняла одіж миру, а зодягнулася в мішок мого блання, я закричала до вічного в моїх днях. **21.** Будьте мужні, діти, закричіть до Бога, і Він визволить вас з влади, з руки ворогів. **22.** Бо я на вічного поклала надію на ваше спасіння, і мені прийшла радість від святого за милосердя, яке прийде вам скоро від нашого вічного спасителя. **23.** Бо я відіслала вас з плачем і риданням, а Бог віддасть мені вас з радістю і веселістю на віки. **24.** Бо так як тепер мешканці Сіону побачили наш полон, так швидко побачать наше спасіння, що від Бога, яке прийде на нас з великою славою і світлістю вічного. **25.** Діти, будьте довготерпеливими за той гнів, що надійшов на нас від Бога. Тебе переслідував ворог, і

швидко побачиш його знищення і наступиш на їхню шию. **26.** Мої ніжні пішли шорсткими дорогами, були забрані як стадо захоплене ворогами. **27.** Кріпіться діти, і закричіть до Бога, бо вам буде від Того, що наводить пам'ять. **28.** Бо так як був ваш ум, щоб заблукати від Бога, повернувшись вдсятеро помножіть, щоб Його шукати. **29.** Бо Той, Хто наводить зло на вас, наведе на вас вічну радість після вашого спасіння. **30.** Будь бадьорий, Єрусалиме, тебе потішить Той, Хто тобі дав ім'я, **31.** нещасні ті, що вчинили тобі зло і радіють твоїм падінням, **32.** нещасні міста, яким послужили твої діти, нещасна та, що прийняла твоїх синів. **33.** Бо так як вона зраділа твоїм падінням і зраділа твоїм упадком, так засумує своїм спустошенням. **34.** І заберу її радість многонародности, і її веселість буде на ридання. **35.** Бо огонь надійде на неї від вічного на довгі дні, і вона буде поселена демонами багато часу. **36.** Поглянь на схід, Єрусалиме, і поглянь на радість, що приходить на тебе від Бога. **37.** Ось приходять твої сини, яких ти відіслав, приходять зібрані зі сходу аж до заходу за словом святого, радіючи божою славою.

## Глава 5

**1.** Єрусалиме, скинь одіж ридання і твого зла і зодягнися в красу слави, що від Бога, на віки. **2.** Зодягнися в подвійну одіж праведности, що від Бога, наклади на твою голову мітру вічної слави. **3.** Бо Бог покаже всій (землі), що під небом, твою світлість. **4.** Бо твоє ім'я буде назване від Бога на віки: Мир праведности і слава побожности. **5.** Встань Єрусалиме, і стань на високому і поглянь на схід і подивився на твоїх зібраних дітей зі заходу сонця аж до сходу за словом Святого, що радіють божою памяття. **6.** Бо вони вийшли від тебе пішими, ведені ворогами, а Бог їх приводить до тебе несеними зі славою як престіл царства. **7.** Бо Бог заповів обнизити всяку високу гору і вічно пливучі горби і наповнити долини щоб вирівняти землю, щоб Ізраїль пішов впевнено у божій славі. **8.** А ліси і всяке запашне дерево дали Ізраїлеві тінь за божим приказом. **9.** Бо Бог попровадить Ізраїль з радістю світлом його слави, з радістю і праведністю, що від Нього. **ЛИСТ ЄРЕМІЇ** Відпис листа, який Єремія післав до тих, що були поведені полоненими до Вавилону вавилонським царем, щоб сповістити їм що йому було приписано Богом.

## Глава 6

**1.** Через гріхи, якими ви згрішили перед Богом, ви будете попроваджені до Вавилону полоненими Навуходоносором вавилонським царем. **2.** Отже, ввійшовши до Вавилону, будете там багато літ і довгий час аж до семи родів, а після цього Я виведу вас звідти з миром. **3.** Тепер же побачите у Вавилоні срібних і золотих і дерев'яних богів, яких носять на раменах, що наводять страх на народи. **4.** Отже, не бійтеся, щоб і ви, відсторонюючись від чужинців, відсторонилися і хай вас не охопить страх від них, **5.** бачачи нарід впереді і позаду себе, що їх почитають, а скажіть в умі: Тобі належиться поклонятися, Владико. **6.** Бо мій ангел є з вами, а він досліджує ваші душі. **7.** Бо їхній язик виструганий митцем, а вони позолочені і посріблені, брехливі і не можуть говорити, **8.** і так

наче для прикрашеної дівчини, беручи золото, приготавляють вінці на голови їхніх богів. **9.** І буває, що часом священики забирають від своїх богів золото і срібло і вживають для себе самих, а дадуть з них і тим, розпусницям, що під дахом. **10.** А вони їх прикрашають як людей одежами, срібних і золотих і дерев'яних богів. Ці ж не спасаються від іржі і молів. **11.** Як вони зодягнені багряною одіжжю, обтирають їхнє лице через хатний порошок, якого на них є багато. **12.** І він має скипетр як людина, суддя країни, який не вигублює того, що грішить проти нього. **13.** А має меч в правиці і сокиру, а вона його не спасає від війни і злодіїв. **14.** Звідти є явним, що вони не є богами. Отже, не бійтеся їх. **15.** Бо так як розбитий людський посуд стає непотребом, такими є їхні боги, як вони поставлені в домах. **16.** Їхні очі є повні порохи від ніг тих, що входять. **17.** І так як для когось, що зневажив царя, є загороджені двори, наче виведеному на смерть, так священики скріплюють їхні доми дверима і замками і засувами, щоб не були ограблені злодіями. **18.** Засвічують світила і більше ніж собі, з яких вони ніяке не можуть бачити. **19.** Бо вони наче поліно, що в хаті, а їхні серця, кажуть, є облизані, як плазуни з землі їдять їх і їхню одіж вони не відчувають. **20.** Вони почорніли на своїх лицях від диму, що в домі. **21.** На їхнє тіло і на голову сідають лилики, ластівки і птахи, так само ж і коти. **22.** Звідси пізнаєте, що вони не є богами. Отже, не бійтеся їх. **23.** Бо золото, що лежить на прикрасу, якщо хто не зітре (з нього) ржі, воно не заблистить. Бо вони ані не відчували коли були відливані. **24.** За всяку ціну купують тих, в яких немає духа. **25.** Без ніг вони носяться на раменах виказуючи власну нечесність людям, а й їхні слуги засоромлюються, тому що як колись впаде на землю, самі встати (не можуть). **26.** Ані само собою він не порушиться, якщо хтось його поставить стояти, ані якщо буде нахилений, не випростується, але їм ставиться дари так як мертвим. **27.** Жертвами ж, які їм віддані послуговуються їхні священники. Так само ж і жінки засолюючи з цього не дають ані бідному, ані немічному. До їхніх жертов доторкаються відлучена і та, що щойно народила. **28.** Отже, знаючи з цього, що вони не є богами, не бійтеся їх. **29.** Бо як можуть назватися богами? Бо жінки служать срібним і золотим і дерев'яним богам. **30.** І в їхніх домах священики сидять, маючи роздерту одіж і оголені голови і бороду, (і) їх голови непокріті. **31.** А вони ревуть кричачи перед їхніми богами так як дехто на тризні мерця. **32.** Забравши з їхньої одіжі священики зодягають своїх жінок і дітей. **33.** Вони не зможуть віддати, ані коли терплять щось злого, ані коли добре. Вони не можуть поставити царів, ані забрати. **34.** Так само, ані не можуть дати багатство, чи мідь. Якщо хтось помолившись до них молитвою, не дасть, не домагатимуться. **35.** Людину від смерти не спасають, ані не визволять малого від сильного. **36.** Сліпу людину не повернуть до видіння, не визволять людину, що є в біді. **37.** Вдову не помилують, ані не зроблять добро сироті. **38.** Дерев'яні і позолочені і посріблені (боги) є подібними до каменя з гори, а ті, що їм служать завстидаються. **39.** Отже, як можна думати чи називати їх богами? **40.** А ще і як їх халдеї обещують, вони, коли бачать німого, що не може говорити, принісши до Вила, моляться, як до того, що спроможний чути, щоб він заговорив, **41.** і вони,

зрозумівши, не можуть їх оставити, бо не мають зрозуміння. **42.** А жінки оперезані шнурками на дорогах сидять, палять полову. **43.** Коли якась з них притягнена кимось з проходячих переспить, ганьбить ближню, бо вона не удостоїлася так як і та, ані її шнурок не був розірваний. **44.** Все, що в них стається, брехливе. Отже, як можна вважати чи називати їх богами? **45.** Вони зроблені теслями і золотарями. Нічим іншим не стають від того, чим митці бажають щоб вони були. **46.** І ті, що їх творять не стають довговічними. Як же може ними створене бути богами? **47.** Бо вони оставили брехню і погорду тим, що пізніше прийдуть. **48.** А коли на них найде війна і зло, священики радяться між собою куди з ними сховаються. **49.** Отже, як не можна збагнути, що не є богами, ті, що не спасають себе від війни, ані від зла? **50.** Бо будучи деревяними і позолоченими і посрібленими пізнається з цього, що вони брехливі. Всім народам і царям буде явним, що вони не є богами, але діла людських рук, і в них немає ніякого божого діла. **51.** Отже, кому не є відомим, що вони не є богами? **52.** Бо вони не поставлять царя країни, ані не дають людям дощ, **53.** а свій суд не судять, ані не визволяють обидженого, будучи безсилі. Вони так як круки між небом і землею. **54.** Бо коли огонь впаде на дім дерев'яних чи позолочених чи посріблених богів, їхні священики втечуть і спасуться, а вони всередині згорять так як поліна. **55.** А царям і воякам вони не протиставитимуться. **56.** Отже, як можна сприймати чи думати, що вони є богами? **57.** Ані від злодіїв, ані від розбійників не спасуться дерев'яні й посріблені й позолочені боги, з яких сильні забирають золото й срібло і підуть, взявши одіж, що на них, ані вони самим собі не допоможуть. **58.** Тому краще бути царем, що виказує свою мужність, чи в хаті потрібним посудом, яким послуговується власник, ніж фальшивими богами, чи й дверима в домі, що спасають те, що в ньому є, радше ніж фальшивими богами, і дерев'яним стовпом в царському домі, радше ніж фальшивими богами. **59.** Бо сонце і місяць і звізди, будучи ясними і післаними на потребу, є послушні. **60.** Так само і блискавка, коли з'явиться, вона є гарною. Через це і вітер дме в кожній країні. **61.** І коли хмарам Бог прикаже піти на всю вселенну, вони виповняють приказане. А огонь післаний згори винищити гори і ліси, чинить приказане. **62.** А ці, ані видом, ані своїми силами не є подібні. **63.** Тому ані не можна вважати, ані не (можна) називати їх богами, коли вони не є спроможні, ані суд судити, ані робити людям добро. **64.** Отже, знаючи, що вони не є богами, не бійтеся їх. **65.** Бо царів вони, ані не прокленуть, ані не поблагословлять. **66.** А знаки в народах на небі не покажуть, ані не засяють як сонце, ані не засвітяться як місяць. **67.** Кращі від них звірі, які можуть собі допомогти втечею до сховки. **68.** Отже, ніяким способом нам не є явним, що вони є богами. Тому не бійтеся їх. **69.** Бо так як в городі страшак нічого не стереже, такі їхні дерев'яні і позолочені і посріблені боги. **70.** Тому то їхні дерев'яні і позолочені і посріблені боги подібні й до колючого дерева в городі, на яке сідає всякий птах, так само ж і до мертвого покиненого в темряві. **71.** А від порфіри і мarmору, які на них гниють, пізнаєте, що вони не є богами. Вони ж вкінці

будуть з'їдені, і буде ганьба в країні. **72.** Отже, кращою є праведна людина, що не має ідолів, бо буде далекою від ганьби.

## **Біблія**

### **Новий переклад**

Новий переклад УБТ Рафаїла Турконяка (1997-2007)

Українське біблійне товариство

Рафаїл Павлович Турконяк, 1997-2007

Форматований текст з виділенням слів Ісуса